

המביא גם פרק שני גימין

יב.

עין משפט
נר מצוה

י"א א מיי פ"ו מהלכות
גירושין הלכה ט סמג
עשן נ טו"ש"ע אה"ע סימן
קמב סעיף [יח] יט:
י"ב ב טו"ש"ע ח"מ סימן
מג סעיף טז:
י"ג ג מיי פ"א מהלכות
גירושין הלכה כה
סמג עשן נ טו"ש"ע אה"ע
סימן קמ סעיף ז:
י"ד ד מיי שם הלכה כד:

תורה אור השלם

1. אֱלֹהִים הֵבִין דְּרָכָה
וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ:
אִיּוֹב כַּח כַּג

גליון הש"ם

גמ' מפני מה תקנו זמן
בניטוי. עיין צ"צ קעצ
ע"כ תוד"ה עדי: תוס'
ד"ה ריש לקיש וכו' ובפ'
נמ פשוט. עיין לקמן דף פ
ע"א תד"ה כי יתציתו:

מוסף רש"י

עמד והגלה ארתם
לכלב. שפדים
אחרים שאלו
אמות (ספדים 19). ביום ונחתם
בלילה פסול. וכל
נחמך ויומא פסול (דקמן 19). משרם ברת אחרת.
שמה היא שבו תאמרו
ותומה תמיו ורלע עדים
ממשמין ובזין ורסו
עליה גרסנה ואמר קודם
שאתם מעידים כרס
ותגרשה (יבמות 27).
משרם פירות. לעד
מלאמי תגנה מבעלה
פירות שאלו מנכס מלוג
שלה דקשר משע שמתן
עיניו לה לגרשה שוב אין לו
לבעל פירות (שם).

מוסף תוספות

- הַשִּׁשִּׁי (ש) הַשִּׁשִּׁי
וְהַקֹּדֶשֶׁת מוֹסַף בְּצֶמֶךְ
דִּים שֶׁמֶלֶךְ. אִמֵּר כִּפְנֵי
נִכְתָּם. וְהַשִּׁשִּׁי. אֲדוּרָה לִי
מִקְדָּשׁ, וְכִנְגָּה מִפְּרִשׁ
שִׁמְעָה מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
דְּכִי אֲדוּרָה בִּלְלֵה קְמֵי עֵדִים
לְחֻתוֹם. מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
ח. מִצֵּה. מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
וְהַשִּׁשִּׁי שֶׁמֶן כִּתְבָה
הָאֵשָׁה שׁוֹבֵר לִי שֶׁן בִּנְסִין
וְלֹא תִגְדֶּה עַד תִּשְׁרֹם. וְהַשִּׁשִּׁי
לִי. הִדְכָּה לִיכָּה. הַשִּׁשִּׁי
לְמִדּוּשׁ. מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
דְּפִדְמִים שִׁמְעָה
בִּנְסִין וְאִינוּ נִתְּנוּ עַד תִּשְׁרֹם
וְהָיָה לֵךְ דְּרַע חֲמוּץ נִכְתָּם.
מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי. טו. הַשִּׁשִּׁי
מִסְפָּד פִּירוֹת מִדְּשֵׁת
כִּיחֲבוֹת עַד שֶׁתָּעַ וְזֶמֶן
הַחֲבוֹת כְּחוֹבוֹ. דְּשִׁשִּׁי. וְשִׁי
מִשְׁנֵה. אֵלָּה שִׁשִּׁי.
וּמִאֲחֹרָה כִּשְׁלֹשׁ. שְׁמוֹת
דְּהוֹרֹת.
קְדָמָה. שִׁשִּׁי.
כֵּאלֹו הַתְּנֶה עֲמָה וְאִמֵּר לֹא
תִּתְּגַרֵּשׁ עַד פְּלוּי. רִין.
י. בְּעִדֵי מִדְּרֹה. שִׁשִּׁי.
יג. בְּעִדֵּינִי
יח. מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
יט. וּמִאֲחֹרָה אֵפֶיף שִׁשִּׁי.
כ. קוֹל אֶל אֶרֶץ לִרְשָׁה. י.
וְהִכָּה אֶת אֶרֶץ נִסְקָן בְּחֹתוֹ
עַן אֶל אֶרֶץ. דְּרֹאֵר לִרְשָׁה
יג. מוֹסַף הַשִּׁשִּׁי.
טו. וְהוֹרִיל מִקְדָּשׁ.
טז. בְּחִיתוּמִי. שִׁשִּׁי.
הַחֲתוּמִי בִּשְׁמֵי. שִׁשִּׁי.

הא מקמי דאתו חברי לבבא פ' נקונט' חברי היינו פרסיים ומקמי דאתו חברי לבבל היינו צימי כשרים נבונדנלר ואויל מרודך ובשלטר ובתר דאתו היינו כשכנזי כורש את המלכות ומלך לבבל וקשה לר"ת דעל כרחק חברים כלו היינו פרסיין דלמך בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף ע"ב) הראני פרסיים

דומין לחיילות של צית דוד הראש
חברים דומין למלכי חבלה ועוד
דצפרק הבא על יצמתו (יצימות דף
סג:) משמע דצימי ר' יוחנן אמו
חברי לבצל דלמרי על לר' יוחנן אמו
חברי שגא נפל ולומר ר"י
דחברים הם אומה אחת שבה צימי
רבי יוחנן וכשבה לבצל הרשיעה את
הפרסיים שהיו בצבל ואתקלקלו
טפי מארומאי ור"א למאי דפי' בקונט'
דמימי כורש צאו פרסיים לבצל
וכהגזל צבא (ד"ק קי.) אמרינן
דלמר ליה רב לרב כגא עד האידנא
הוה מלכותא דיוונאי עלא קפדי
אשפיכות דמים השתא פרסיים גיהו
וקפדי אשפיכות דמים משמע דצימי
רב אמו פרסיים לבצל ולומר ר"י
דהם הכי פירושא עד האידנא הוה
מלכותא דיוונאי שמושלים^א של צבל
היו מיוונים ועכשיו המושלים הם
פרסיים אלל לעולם פרסיים היו הם
מינות כורש: (ס) **אחד** אומר בפני
נכתב וב' אומרים בפנינו נחתם בשר.
לרבא אפי' ליכא מעיד על הכתיבה
כשר ולא נקט אחד אומר בפני
נכתב אלל אגב רישא דמי אחד:^ב
אמר ליה ר' אסי אמר מעתה
רישא דקתני. קושא דרבי
אסי אינה אלל צמאי פליגי דפרשי'
לעיל אלל שלל תש להארדי:

אין הגט יוצא מתחת
מתחת ידי שניהם
אין והא זמנין לא
יהא "יתד היא שלא
ליליה בליליה ונחתם
רבי שהיה רבי שמעון
חזין חוץ מגושי נשים:
משום בת אחותו
כרבי יוחנן אמר לך
זנות

וכתבו זמן של יום לעשות קנוי'א על הלקוחות ואע"פ שז' לגרשה חותמין העדים כשרואין הזמן מוקדם אא"כ יודעים שציוס הזמן מן כדי שפוכל להוציא האשה מן הבצל מזונות שלוטה ואכלה בבלאו הכי נאמנת אשה על כך מינו דלי צבי טטמין את גיטה ועל עדי מסירה אז לא תפסיד האשה שידעו העדים מהי נמסר צבא לדאמרמין גיש נוחלין (ב"ב דף קלד:) ואפילו מכאן להוצא לו יתנין לתקן זמן כמו שאפרש על רבי יוחנן בצמקן דלפילי אין לו יוסי נתגרשה ויכתבו לו שטר אחר (ומיהו שמה' לא יתרו' עדי י"ו יום נתגרשה ואדרבה ע"י הזמן פעמיים היא תפסיד מזונות שלא זמן דלי משום מעשה ידיו בלא זמן נמי יוכל ללא לב"ד ויכתבו לו מעשה ידיו מיום הכתיבה כיון שאין בו זמן ואין מוכיח מתוכו מהי נכתב כמו שכתבנו לו זה שמסר לו תחילה קנה בדפכר זה דבור (סנהדרין דף כח:) על כרחק זה שמסר לו תחילה קנה בדמוכה דבור מ"י שהיה נשוי דמוכה מתוכו והוא הדין הכא בצאין בו זמן כלל ואמר ר"י דתקנו לו גט שיתור בלא זמן והיא אומרת העבד לרבו שני אייתי ראי' בא להוציא ממני והעבדו אבל הכא הבצל מזונה ולא האשה;

וְקִיְמָה לְחֻקָּת אֵשֶׁת אִישׁ וְהַשְׁמָה הוּא לְדִאֲגְרָשָׁה כִּיּוֹן שְׂהִיא גְרוּשָׁה
אֵל אֵשֶׁת אִישׁ: **רִי"ש** קִרְיָשׁ אָמַר מִשּׁוּם פִּירוּת. כִּדִּי שְׂמַדַּע הָאֵשָׁה
יִפְסֵל מֵהָאִישׁ טַעמָא ^ט וְצַפִּי ^ק גַּט פְּשׁוּט (בִּצְ"ק) מוֹנִיעַ דְּכֹחַר דְּלֹאמַר
לִי מֵאֲחֵר דְּמִקְדָּוֶשׁ אֲמַרְי הֵם ^י מֵלֶךְ שָׁנָה מוֹנִינִי לִי שְׂמִי וְעִבְשִׁי
רִי"ז דְּבִלְמֹחֹר אִין הִבְעֵל מִפְסִיד פִּירוּת מַשְׁמַע חֲמִימָה אֵלֶּם מַשְׁמַע
הַזֶּמֶן ^{י"א} אֲבָל נִכְחַד צִיּוֹם לְרִבִּי שְׂמִינִי לְגַרְשׁ רֹאז מִדִּל אֲשִׁיפִי שְׂלֵל
וְנִינִי צַפִּ"ק (וְצִלִּי ט): וְלִבְרַנִּי אֲשִׁ"ג דְּרֹאזִי לְגַרְשׁ בּוֹ ^{י"ב} כִּיּוֹן דְּלִיכָא גַּמִּי
יִי לְגַרְשׁ בּוֹ מִפְסִיד הִבְעֵל פִּירוּת מַשְׁמַע כְּחִיבָה כְּדֹאמַר לְקַמֵּן ^{י"ג} וְקִשָּׁה
יִי תִרִי מִיִּנְיָהּ צִיּוּמָה וְאִין מִכָּאן עַד עֶשְׂרֵה יוֹמֵי דִרְ"ל אֲמַר כּוֹלֵם
דֹּלָם הִיּה רֹאזָה הִבְעֵל לֹא הִיּה מִקְפִּיד עַל הָעֶשְׂרֵה וְיִפְסִיד פִּירוּת
וְלֹא חֲמִמִי כּוֹלֵם אִין קוֹל עַד שִׁיחֲמִמִּי כּוֹלֵם אִזּוּ שִׂיחֵו עַסְקוּן לַחֲמוּם:
וְזוֹת

הצבא. פרסאי: שקלה לשרגא. שיש לפרסאים יום איד שאין מדליקין אור בבתו יום אלא בבית ע"ז שלהן: אמר. רבה בר בר חנה: **ההמנה** או בטולק. או ההציבאו בליךר או הגלינו כלל בני עשו שהם מבדלין אותנו: פסין דרכה. של תורה ולמודים היכן היא ראויה להשייב: גזירות. שגוזרין שמד

שלא יתעסקו בחזרה ולא יקיימו מצות:
ההגלה אוסר לנצל בחורבן הצית:
הא מקמי דניסו חזרי לנצל צימי
כשדים וכוונדנר ואיל מרודך
ובלשנר: לנצר דאסו חזרי משכנש
כורש את המלכות ומלך צנצל:
מסחא יד עד כסינא. דהשליט נאמן
כשנים: פסול ואע"פ ששניהם
הביאורים: וימינן. פסע אחרת:
אשכחיה. ר' אסי לר' אמי: יסד
היא. לשון אחרון זה אמת:

מתני' נכתב צילול ונחטס ציוס.
היינו חד יומא ואין כלן גט מוקדס:
ציוס ונחטס צילול. מוקדס הוא
דמשמע דמההוא יומא איגרסה ולא
איגרסה עד למחר ובגמרא^א מפרש
מאי פסוליה: כל גיטין. של מחר
ומתנה והולאה: פסולין. דלא מרי
למטרף לקוחות מיומא דכתיבה ושל
דקין: **חוץ מגיטי נשים.** דלאו לגוביינא
עבדל ובגמרא^א מפרש לה: **גב'**
מפני מה סיקנו זמן גיטין. כיון
דלאו טערא דגוביינא הוא: **משום**
צפא אחוסי. והיא אשתו ושמה תונה
תחמיו וחס עליה שאל תוכז וכותז
לה גט בלא זמן ועתא לה וכשמעדינא
עליה בבית דין מויליאה גיטה ואומרת
גרופה הייתי ופניה בלואה שעה:
משום פירות. שמומן הגט ואילן חט ימכור
הצעל בפירות נכסי מלוג שלה תגבס
וחס לא היה צו זמן יהיה מוכר והולך
וכשתצבע לדין הוא ידה על התחתונה:
שיאמר לה קודם גירושין נכתתי:
לא

תמוז: **מתני'** נכתב ביום ונחתם ביום בלילה ונחתם ביום כשר יביום ונחתם בלילה פסול רבי שמעון מכ אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פס **גמ'** איתמר * מפני מה תיקנו זמן בגיטין רבי יוחנן אמר ריש לקיש אמר משום פירות ריש לקיש מ"ט לא אמר

משעת כתיבה וא"ת¹ ויחוש שמה נכתב כלילה והקדמיו הצעל והאכל
כדחיישין בסוף פ"ק דב"מ² (דף יט:) גבי³ שובר⁴ וי"ל⁵ ללעולם
נכתב: מפני⁶ מה תיקנו זמן בנישין. לא מזי למימר דתקני
קודם זמן הכתוב בנט שלא יוכל לומר לה גירסתיך מקודם לכן
ולא ידעו שהיא גרושה ולא תראנו עד שתראה להנשא ואם יצא
אע"ג צבעל שאומר גירסתי את אשתי נאמן דיווקא דמאן
מיכיל שיהא נאמן כשאשמו מכתישמו ועוד למשום מוזנות לא היו
ומזן יכולה האשה לבקש עדי מסירה שיעירו בפני צ"ד⁷ או עדים
מסירה לבא עמה לב"ד⁸ או לומר לעדים ויכתבו לה שטר אחר שמה
כדין כשלא גרשה בשעת הכתיבה) וא"ת וגט שיחזור למה תיקנו
שמהותו יוס נשחרר ואפי' למ"ד⁹ (ב"מ ג.) עדיו בחתומיו וכן לו אינו זוכה
בשני שטרות היולאין ביום אחד דאפילו לאצ"י דלמחר עדיו בחתומיו
משמע דאצ"י סבר כרבי אלעזר דלמחר עדי מסירה כרתי ולרבי אלעזר
(כתובות ד:) והיינו משום לא אמרינן עדיו בחתומיו וכן לו אלא היה
ומן דאי לא היה זמן פעמים שהעיד אדם מוכר עבד ואח"כ כר
שטער מוכר שלר חדש לשחרור שהעבד הוא ממוחז בעצמו והלוי

משום בת אחותו. שלא יספה עליה כשאין זו זמן דלא אמרינן לפנינו ועוד אדרבה חוקמה בחזקת כשרה שלא נבעלה כש'מתי' נכתב ונחתם ולא תפסיד פירות עד שעת נתינה¹¹ וא"ת גט מאר' גט מקושר שכתבו עדיו ממוכו כשר מפני שיכול לעשותו פשוט ואז יימנו מומן בהמב' זו כדין פשוט שלא ידעו להחילתו מקושר היה' וא' הזמן דאין רצוי לגרש זו אפילו נתנו לה לאלתר ואין הגירושין חלים נחתם ע"י עדי מסירה דר"ס¹² סבר כר' אלעזר דעדי מסירה כתיב' כדין קול אין הבעל מסייר פירות¹³ אבל כשעסוקים בזהו ענין דיש קול ו'לר' דאמר' לקמן (דף ס:) אזל לעשרה כתבו גט לאשתי וחתמה ב' משום עדים¹⁴ ופסול ואמאי והרי יש לו קול¹⁵ והרי רצוי לגרש זו משחתמו ד' הראשונים ויהא כשר לגרש זו וי"ל כל זמן שהבעל מתקפ

מסורת הש"ס

(א) [פסחים פז.], (ב) [לקמן
כו. יצמות לא:], (ג) [ע"ב:],
(ד) [לקמן יח.], (ה) [שייך
לעיל במשנה טו.], (ו) [רש"ל
מ"א, (ז) [כתובות נד.],
(ח) [דף קסד.]:

פסקי רי"ד

אומר כפני נכתב ונחת
ואומרים בפנינו נחתם
אמר ר' אמי אמר ר' יוצא
ותותן אפילו ג' וצא
ותחמלה ע"י עדי חמלה לא
תתחמלה וי' חתם ע"י חתמה
כשר: אלמא קשר שנים
ששהביא זמן מדידת שנים
ואז צריך לומר בפנינו
נכתבם ובפנינו נחתם. פי'
נחתם ע"י חתמה כשר תרי
שליחו לא מהימן כבי תרי
שכאן דליהוה מר ומצא
נכתבן לנו עדים על
ההכתבה כשר כיון
במדידת ג' וצא חתומים
ואז צריך לעלות
לדשמה לא
חתיש' כרוב: **מנה**
ואז חתם ביום ונתתם ביום
בבליה נכתבם בבליה ונתתם בבליה
נכתבם בבליה חתם ביום כשר
ואז חתם בבליה פסול
ורוש' משכיר שריש' אומר
לא הגיעין שנכתבו כשר
ותחתומם פסולין חין
נכתב שנים. פי' היכא
דקדקת זמן ונתתם בבליה
ותחתומם פסולין חין
למקשר שריש' אומר לא
הגיעין כגון שטרי הלואות
ושטרי מקח ומכר
למדינתא עבדי א' אלא
נכתבו ביום ותחתומם בבליה
למקשר דאמי למקשר
ללקוחות שלא כשר אבל
ולא עבד לנביטא כשר:
ננה אמר מפני מ' חקנו
נ' בטיסין פי' כ"י ודאי
לנביטא עבדי לא תמי
למקשר דאמי לקוחות
דאע"נ בהן (כתבות)
(פס'): הריצא נ' ואין עמו
דמקד' בוכה כתוב' לאו
מומן חטא טרפא אלא
זמנא כתובה וגיטא וז'
ואז גירשה תחתיה
נכתבה ומה עשה לו אם
היה מקדוש: ר' יוחנן אלא
משום ב' חתומי פי' שמא
ישא ב' חתומי ותונה
תחתיה חס עליה שלא
תחתיה וכותב לא על גלא
זמן ונתנה לו וכשעדיין
עליה ב' חתומי שונה תוציא
הגט ואומרת ביהויה ריהי
באותה שנה משום האי
אמרת פסול המקדש כשר
המקדש כשר
עפעפמים שונה בנים
ומקדש וכותב לא גיטא
הגט ואומר עכשיו לעדים
הגט הזה כבר כתבתי
ואתה חתמי וי' חתמי
ליחנה לה ועכשיו נמלכתי
ליחנה לא וי' חתומי ב'
הגט בנים א"פ שהוא
מקדש לפי' פסולות שלא
תחתומה העדים וי' וכל
הגט עליה: ור"ל אלא
הגט אם ימכר היכל
פירות נכסי מלוא שלה היא
ונכתב ואם לא היה בר זמן
היה מוכר והולך
והשתכח ע"י להא דרי'
על התחתונה שיאמר לה
קדש גירוש' מצרי
ותומדקם פסול שלא
הפסידה פירות אלא
משעת גירוש' ואחיא
לקוחות שלא
משעת כתובה ועד
שעת